

Πνευματικὴ Οἰκοδομὴ

■ Διδάγματα ἀπὸ τὴν Ζ΄ Ἁγία Οἰκουμενικὴ Σύνοδο

«Τὴν ταπεινοφροσύνην ἐγκομβώσασθε»* «Δεόμεθα διδασκαλίας»

† Μητροπολίτου Ὠρωποῦ καὶ Φυλῆς Κυπριανοῦ

Α΄. Ἡ μνήμη τῆς Ζ΄ Ἁγίας Οἰκουμενικῆς Συνόδου (Κυριακὴ Δ΄ Λουκᾶ), μᾶς δίδει τὴν εὐκαιρία νὰ ἐμβαθύνουμε καὶ πάλι στὸ γνήσιο Ὀρθόδοξο Ἐκκλησιαστικὸ Ἦθος, τὸ ὁποῖο σήμερα, ἐξ αἰτίας τοῦ ἀδιακρίτου καὶ μὴ κατ' ἐπίγνωσιν ζήλου καὶ προφάσει ἐνίοτε τῆς ἀκεραιότητος τῆς Πίστεως, νοθεύεται δεινότατα.

Υπενθυμίζουμε, ὅτι τὸ κυρίαρχο γνώρισμα τοῦ Ὀρθοδόξου Ἐκκλησιαστικοῦ Ἦθους εἶναι ἡ ταπεινοφροσύνη, ἡ βαθεῖα συναίσθησις τῆς ἀνεπαρκειᾶς μας, ἡ διαρκὴς ἐπιθυμία ὄχι νὰ διδάξουμε τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ νὰ διδαχθοῦμε καὶ φωτισθοῦμε καὶ χειραγωγηθοῦμε στὴν ὁδὸ τῆς ἐν Χριστῷ γνώσεως καὶ σοφίας.

Ἡ βίωσις τῆς γνησίας ταπεινοφροσύνης διασφάλιζε ἀνεκαθεν τὴν εἰρήνην καὶ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας, ἐνῶ ἀντιθέτως ἡ ὑψηλοφροσύνη καὶ δοκησιοσοφία προκαλοῦσαν συγχύσεις καὶ ταραχὲς καὶ ἐπεσώρευσαν σχίσματα ἐπὶ σχισμάτων.

Δύο κύρια χαρακτηριστικὰ τῆς ταπεινοφροσύνης ἀπορρέουν ἀπὸ τὴν λιτήν, ἀλλὰ δυναμικὴ προτροπὴ τοῦ Ἁγίου Αποστόλου Πέτρου:

«Τὴν ταπεινοφροσύνην ἐγκομβώσασθε»¹.

Δηλαδή, «κουμπωθήτε καλά και δέσατε γερά ἐπάνω σας τὸ ἔνδυμα τῆς ταπεινοφροσύνης».

Ἡ ταπεινοφροσύνη λοιπὸν δὲν πρέπει νὰ εἶναι **στιγμαία** καὶ **περιπτωσιακή**, ἀλλὰ **διαρκῆς** καὶ **μόνιμος**, ὅπως φοροῦμε διαρκῶς τὰ ἐνδύματά μας· ἐπίσης δὲν πρέπει νὰ εἶναι **χαλαρά** καὶ **ἐπιφανειακή**, ἀλλὰ νὰ εἶναι **βαθεῖα** καὶ **ταυτισμένη** μετὰ τὴν **προσωπικότητά** μας, ὥστε οἱ ἰσχυροὶ ἄνεμοι τῶν πειρασμῶν νὰ μὴ παρασύρουν αὐτὴν μακρὰ καὶ μένου-
με γυμνοὶ καὶ ἀποτρόπαιοι.

* * *

Β΄. Ὁραία καὶ ὀδηγητικὰ παραδείγματα τοιαύτης γνησίας ταπεινοφροσύνης μᾶς ὑπενθυμίζει ἡ Ζ΄ Ἁγία Οἰκουμενικὴ Σύνοδος (787)· ἃς ἀναφερθοῦμε πρὸς τὸ παρὸν μόνο σὲ δύο.

1. Στὸ πνευματικώτατο κείμενο τῶν Πατριαρχῶν τῆς Ἀνατολῆς πρὸς τὴν Ἁγία Σύνοδο εἶχε ἐπισυναφθῆ τὸ θαυμάσιο *Ἐνθρονιστήριον Γράμμα* τοῦ ἤδη κοιμηθέντος ἀγιωτάτου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Θεοδώρου (περ. 750 - περ. 770)· τοῦτο, μετὰ τὴν συνήθη *Ἐκθεσι Πίστεως*, κατακλείεται μετὰ βαθεῖα ταπεινοφροσύνη:

«Εἴ τι εὐρέθη ἐν αὐτοῖς [τοις δηλωθεῖσι] δεόμενον ἐπιδιορθώσεως, μετάδοτε ἀφθόνως ἡμῖν τῆς ἐνθέου διδασχῆς ὑμῶν, καὶ ἀντεπιστείλαι παρακλήθητε»².

Ἐμεῖς σήμερα πράττουμε τὸ ἀντίθετο: μετὰ ὑπερφίαλο ὕψος, ἐμμένουμε πεισμόνως στὸ «ἀλάθητό μας» καὶ εἴμεθα ἀνυποχώρητοι στὶς ὅποιεσδήποτε φιλάδελφες ὑπομνήσεις καὶ «διδαχῆς» τῶν ἄλλων γιὰ τὰ «δεόμενα ἐπιδιορθώσεως»...

2. Στὴν Ἁγία Σύνοδο ἔλαβε μέρος, καὶ ὑπέγραψε μάλιστα ἐγκριτικὰ τὸ *Κείμενον Πίστεως* στὴν Πρᾶξι Δ΄, ἓνας ἐκκλησιαστικὸς ἀριθμὸς Μοναχῶν καὶ Ἡγουμένων: **ἦσαν 132, ἐπὶ 367 Πατέρων.**

Οἱ Μοναχοὶ αὐτοί, ἂν καὶ εἶχαν ὑποστῆ διωγμοὺς καὶ μαρτύρια ἀπὸ τοὺς Εἰκονομάχους, ἂν καὶ ἦσαν ὄχι τῆς τυχούσης θεολογικῆς μορφώσεως, ἐπέδειξεν βαθεῖαν ταπεινοφροσύνην, ὅταν στὴν Σύνοδο συνεζητοῦντο καίρια κανονικὰ προβλήματα.

Σὲ σχετικὴ ἐρώτησι τοῦ Ἀγιωτάτου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Ταρασίου, δὲν ὠμίλησαν μετὰ διδασκαλικῆ ἀυθεντία, οὔτε μετὰ ἀυθάδη πεισμονήν, ἀλλὰ μετὰ μετριόφρονα ἄγνοια:

«Οί εὐλαβέστατοι Μοναχοὶ εἶπον· δεόμεθα, Δέσποτα, διδασκαλίας»³.

Αὐτὴ ἡ εὐλογημένη φράσις: «**Δεόμεθα διδασκαλίας**», σήμερα ἔχει σχεδὸν πλήρως ἐξαφανισθῆ, ἐφ' ὅσον ἔχει κυριολεκτικὰ ἐνταφιασθῆ στὸ μνημα τῆς ὑποτιθεμένης αὐτάρκους αὐθεντίας μας καὶ τῆς ἀκλονήτου αὐτοπεποιθήσεώς μας.

* * *

Ἄς ἐμβαθύνουμε, αὐτομεμφόμενοι καὶ προσευχόμενοι, στὶς «προκλήσεις» αὐτὲς τῆς ταπεινοφροσύνης καὶ ἄς δεηθοῦμε τῆς Κυρίας ἡμῶν Θεοτόκου νὰ μᾶς χαρίζῃ τὴν θεοδώρητον αὐτογνωσία, ἔνεκα τῆς ὁποίας ἀκόμη καὶ οἱ κορυφαῖοι Ἅγιοι τῆς Πίστεώς μας, ὅταν ἐκαλοῦντο νὰ διδάξουν, ἀπέφυγον προφασιζόμενοι «ἀμάθειαν»:

«Σύγγνωστον γὰρ τῆς ἀμαθίας τὸ ἔγκλημα, εἰ μὴ ἐκ ῥαθυμίας προέρχοιτο· τὸ δὲ σὺν τῇ ἀμαθίᾳ κεκτηῖσθαι τὴν τῆς γνώσεως οἴησιν, καὶ μείζονος, ἵνα μὴ λέγω τῆς ἄκρας, ἀμαθίας τεκμήριον» (Ἁγίου Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ)⁴.

Αὐτὸς εἶναι ὁ μόνος τρόπος νὰ συμβάλουμε οὐσιαστικὰ στὴν θεραπεία τῆς ἐκκλησιαστικῆς συγχύσεως καὶ τῶν πολλαπλῶν σχισμάτων. □

(*) Περιοδ. «Ἅγιος Κυπριανός», ἀριθμ. 286/ Σεπτέμβριος - Ὀκτώβριος 1998, σελ. 105-106. • Ἐπιμέλ. ἡμετ.

1. Α' Πέτρ. ε' 5.

2. Μ. τ. 12, στλ. 1146C/ΣΜΠΣ τ. Β, σελ. 766β (Πρᾶξις Γ').

3. Μ. τ. 12, στλ. 1022D/ΣΜΠΣ τ. Β, σελ. 733β (Πρᾶξις Α').

4. ΡG τ. 94, στλ. 524A («Προοίμιον» εἰς τὸ μνημειῶδες ἔργον τοῦ «Πηγὴ Γνώσεως»).

